

נושא שיעור

זהירות, קנאה בדרך!

בשיעורים הקודמים עמדנו על נושא מעלתו של כל יהודי ועל ההבנה, שכל יהודי כבנו יחידו של ה', מושגה בהשגחה פרטית מיוחדת. תובנות אלה מהוות בסיס להתמודדות עם רגש הקנאה, הנובע מהרצון לקבל יותר מהשני. ההבנה כי כל אחד מקבל את הטוב ביותר בשבילו מבורא עולם לצורך מילוי ייעודו תהווה כלי אמוני להתמודדות עם רגש הקנאה. הקנאה היא מידה שלילית, הטומנת בחובה נזק ליחיד ולסביבה. זיהוי הרגש והכרת הנזק שבו מבחינות שונות, הם אבן היסוד כדי להגיע למצב הרצוי של "מח שליט על הלב". מצב, שבו האדם בוחר כיצד להרגיש ודוחה את ההרגשה השלילית. בשיעור זה נתמקד בזיהוי הקנאה, בהגדרתה, בהשלכותיה ובמסקנה המתבקשת-ההיפרדות ממנה.

1
רציונאל

1. התלמידים ייחשפו לביטויים של הקנאה בתחומים שונים.
2. התלמידים יגדירו מהי קנאה.
3. התלמידים יעמדו על תוצאותיה ההרסניות של הקנאה בזיקה לאמרה "הקנאה, התאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם".

2
מטרות

פתיחה:	מהי קנאה? - התנסות	10 דקות, מליאה
פעילות מרכזית:	הנזק בקנאה מזוויות שונות	25 דקות, קבוצות, מליאה
סיום:	נפרדים מהקנאה	10 דקות, יחידי, מליאה

3
מבנה השיעור

1. משפטים להצגה לפני הכתה (נספח 2)
2. תמונה של טוביה החוקר (נספח 1)
3. פלקט "החקירה של טוביה החוקר" (נספח 3)
4. מכתב לקנאה (נספח מספר 4)
5. דפי ההפעלה (נספח 5)
6. לפעילות 1 - מוצק, סינר של תינוק, כובע, תיק של גן וכדומה.

4
הכנה ואביזרים

מהלך שיעור

זהירות, קנאה בדרך!

10

פתיחה: מהי קנאה?

המורה יבחר תלמידים, שיקראו משפטים, (נספח 2) וימחישו אותם בטון ובתנועות מתאימים, כדאי להביא לכל אחד אביזר מתאים. כובע הפוך לאח, מוצץ לתינוק, ילקוט לתלמיד וכדו' התלמידים ישערו, איזו דמות מיצגים.

לדוגמא: "זה לא פייר! תמיד מוטי הולך אתכם ואנחנו נשארים עם בייביסיטר בבית" (אח קטן)

"המורה, למה רק כיתה ז' יוצאים לטיול? גם אנחנו רוצים" (תלמידים)

"למה רק יוסי הלך בחופשה לבריכה?" (אח גדול)

המורה יכתוב על הלוח את שמות הדמויות ושאל: מה המשותף לכל הדמויות? התשובה הצפויה: הם ילדים עצובים. המורה יברר מה הסיבה לעצב, ויתברר שהוא נובע מכך שהילדים רוצים את מה שיש לשני. התלמידים יתנו שם לתופעה: קנאה.

בהמשך יערוך המורה סיעור מוחין בקשר למושג "קנאה": מהי קנאה? באלו מצבים נתקלתם בה? מה היא מזכירה לכם? לסיום יגיעו התלמידים להגדרה של המושג קנאה: הקנאה היא רגש שבה אנו רוצים משהו, שלא שייך לנו.

25

פעילות מרכזית: הנזק בקנאה מזויות שונות

המורה יחלק את הכיתה לארבע קבוצות.

שלב א': הקנאה - עבודה בקבוצות

המורה יאמר: "קנאה היא רגש הנמצא בלב שלנו. נכיר חוקר ששמו טוביה." המורה ידביק את תמונתו של טוביה החוקר (נספח 1), ושאל: "מה התפקיד של חוקר?" תשובות אפשריות: "לחקור מקרים, לגלות סיבות למקרים שקרו..."

המורה יאמר: "הוא לא חוקר מקרים, אלא רגשות ועוזר לנו להחליט, אם לשים אותם בלב או לא. טוביה רוצה לצרף אתכם למחלקת החקירות שלו. וכדי להשתתף במחלקת החקירות, תתחלקו לארבע מחלקות. כל אחת מהמחלקות תקבל דף חקירה" (נספח 5).

שלב ב': הקנאה - סיכום החקירה

לאחר שכל הקבוצות ימלאו את דף החקירה שלהן, המורה ימלא יחד עם קבוצות החקירה דף חקירה מסכם של טוביה על הלוח (נספח 3). כאופציה ניתן לתת לחלק מהתלמידים גזירים של מסקנות, כדי שהם ישלבו אותן בדף החקירה. בסיכום החקירה חשוב להעלות את התובנות שעלו, ותוך כדי שילובן לבקש מהתלמידים הדגמות מתחומים שונים בחייהם הקשורות בקנאה ובתוצאותיה. המורה יכול להזכיר את הדוגמאות, שהובאו בתחילת השיעור (נספח 2).

מהלך שיעור

זהירות, קנאה בדרך!

סיכום התובנות:

- רגש הקנאה - מה הוא גורם, למי שחש אותו (כדאי להתייחס לרגשות המציפים ולחסימה, מי שמקנא לא מתקדם אלא רק חושב על השני)
- תוצאות הקנאה - למה רגש זה מביא? יש להתייחס לרגשות ומעשים בעקבות הקנאה. כל קבוצה תורמת את חלקה במילוי מסמך החקירה של טוביה על סמך הנלמד.
- המורה יסכם: "אחרי כל המידע הזה, שעזרתם למלא - מה דעתכם? האם קנאה היא רגש, שכדאי לאמץ אותו או לא?"

סיום: נפרדים מהקנאה

כל תלמיד יכתוב מכתב לקנאה, (נספח 4) במכתב הוא יודיע לה, שהוא ראה שהיא מביאה ל... לכן.... המורה יבקש מתלמיד אחד או משניים לשתף. המורה יסכם, "מדוע כתבנו במכתב, שבצורה הנוכחית לא נשתמש בקנאה? האם יש לה צורה אחרת?" (המורה ישאיר את השאלה כרטורית וכחומר למחשבה לקראת השיעור הבא).

אבא, למה רק ראובן קיבל ילקוט חדש? כי הוא יותר גדול? זה לא הוגן! תמיד הוא מקבל דברים כי הוא כבר בכיתה ו'!

צביקה, אילו טיולים מעניינים היו לכם בקיץ. אני גם רוצה כאלו טיולים... אנחנו סתם היינו באיזה נחל! לא שווה בכלל!

יש פרוטקציות לכיתה ז'. אני יודע. בגלל זה, הם אף לא פעם מקבלים עונשים. רק אותנו כל היום מענישים...

סיכום החקירה**שם המידה:**

קנאה

מהי?

לרצות את מה שיש לזולת.

דוגמא מהתורה:

קין והבל.

מופיעה בעשרת הדברות במילים:

"לא תחמוד"

למה גורמת?

לרגשות שליליים כמו כעס ושנאה.

למעשים הרסניים: כמו פגיעה בזולת ואפילו רצח

הקנאה חוסמת את האדם מהתקדמות אישית

תוצאות החקירה:

הקנאה שלילית ומביאה לדברים לא טובים.

לקנאה,
 בהצדמנויות רבות הרעשתי אוגך לבואמא
 אכל אחרי שחקנו אוגך ראינו שאג בעצם מביאה
 לבואמא,
 לכן עם כל הצער רציגי להודיע לך שהפעמי למסקנה
 ובצורה הנוכחית שלך לא אשגמש בשרוגיך יוגר.
 בגובה,

נספח 4

ב"ה

צוות מחקר 1: היכן מוזכרת הקנאה?

טוביה החוקר נתקע בחקירה!
"הצילו", חברים, הוא זקוק לעזרה.

אם תסייעו להשיב כאן תשובות-
נגיע יחד למסקנות חשובות.

היכן מוזכרת הקנאה?
הקיפו במשפט הבא רק את האותיות שיש לפניהן ואחריהן את האות ל.
ללאלתלהלמלדלנגגדהלהחלחלולדל

מהיכן לקוח הציווי?
רמז, סדרו את האותיות לפי הסדר וקבלו את המקור.
תרשע תרובדה _____
שם מפורט:
"לא תחמוד... עבדו אמתו ושורו וחמורו וכל אשר לרעך.."

השלימו את החרוזים:
לחמוד זה בעצם אומר (לתרוצ) _____
אחרי אחרים לנהל ריצות
"גם אני רוצה כמוה" זה נהיה כמו ססמא
עבד, שור, חמור הם בעצם רק דוגמא _____

ב"ה

צוות מחקר 2: מרגישים קנאה

טוביה החוקר נתקע בחקירה!
 "הצילו", חברים, הוא זקוק לעזרה.
 אם תסייעו להשיב כאן תשובות-
 נגיע יחד למסקנות חשובות.
 מה קורה כשמקנאים?

-פענחו לפי לוח 'את בש' את המשפט הבא:
 בבפסת תא צעפכא גד נבפט במפאג ייטפ

לאן מביאה אותנו הקנאה?
הקיפו מי החברים של הקנאה- לאילו רגשות מובילה? צבעו כל אחד בצבע שונה...
 אושר, כעס, אכזבה, התרגשות, תאוה, הבנה, התחשבות, אהבה, שנאה, נחיתות,
 שמחה, עצב, תיסכול, ייאוש, תקווה, ענווה, גאווה, עייפות, כעס.

בקטע שלפניכם מובא סיפורה של רבקי,
הקיפו כל רגש בצבע, שנתת לו בבנק הרגשות:
 "מה עשית בקיץ?" רבקי שאלה, משכתי כתף והיא רק הסתכלה.
 "אנחנו נסענו לטייל כל יום, בריכות, טיולים ממקום למקום."
 שוב משכתי כתף והיא הלכה, ואז גם אני רציתי חזק לטייל עם המשפחה.
 למה רק אני צריכה על טיולים לוותר, כעסתי על אבא ועל אמא שלא יוצאים אתנו יותר,
 אוף! לפתע רבקי נראתה מרגיזה, בכלל לא נחמדה ובכלל לא חברה,
 אף פעם! אף פעם לא משנה מה נעשה, ואז בהעברת מקומות שואלת המורה,
 "ליד מי את רוצה לשבת?" "רק לא ליד ריבקי",
 מצאתי את עצמי כותבת...

האם הבעיה של ריבקי נפתרה?
 מה הקנאה גרמה לריבקי?
 הציעו לריבקי דרך אחרת לפתור את הבעיה?

טיולים כמו שלה לא אצליח וזהו זה!
 כל כך מאכזב להיות בלי סיפורים,
 על טיולים בגבעות, בעמק, בהרים!

ב"ה

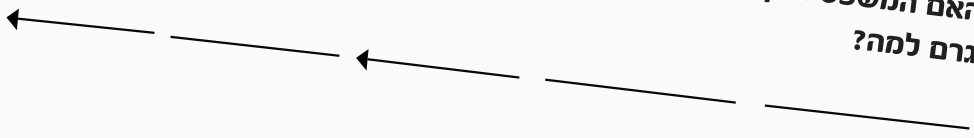
צוות מחקר 3: מה קורה אם מקנאים?

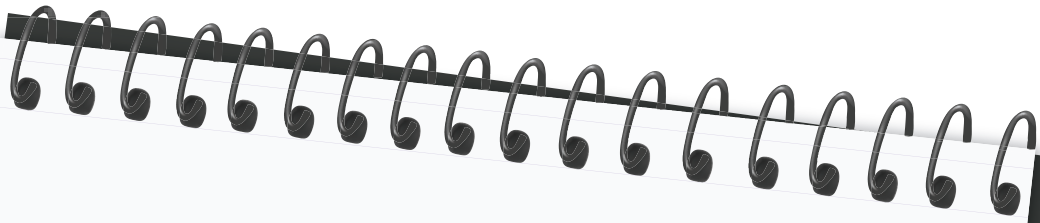
טוביה החוקר נתקע בחקירה!
 "הצילו", חברים, הוא זקוק לעזרה.
 אם תסייעו להשיב כאן תשובות-
 נגיע יחד למסקנות חשובות.

**מה קורה כשמקנאים?
 לפניכם פתגם מפרקי אבות בקשר לקנאה, אך טוביה קיבל אותה בכתב צופן,
 פענחו את הכתב, מהו הפתגם?
 (במקום אות כתובה האות שאחר כך. במקום ו' ז' במקום ל' מ' וכו')
 "ורסבו ואתזו זולגזה נזקכתנ תא ותהנ נופזמנ"**

לפניכם סיפורים קצרים, מיתחו קו בין סיפור לתכונה.

- תאוה יוסי רצה מאוד להיבחר לתפקיד וועדת ביקור חולים בכיתה והנה אליהו נבחר, אוף!...
 - קנאה יוסי לא הפסיק לחשוב על התפקיד המכובד בוועדה. הוא כל כך רוצה אותו, להחליט החלטות. לקבוע לכולם.
 - כבוד יוסי דמיון איך כולם יקשיבו לו באסיפות, ורק הוא יהיה "קובע" ואיך יתייחסו אליו בכיתה.
- האם המשפטים קשורים? קראו את הסיפור לפי הסדר ועיזרו לטוביה לחשוב מה גרם למה?**

ב"ה

צוות מחקר 4: הקנאה ותוצאותיה

טוביה החוקר נתקע בחקירה!
 "הצילו, חברים, הוא זקוק לעזרה.
 אם תסייעו להשיב כאן תשובות-
 נגיע יחד למסקנות חשובות.
 מה קורה כשמקנאים?"

בספר בראשית מסופר על שני אחים שקנאו.
כדי למצוא את שמותיהם חפשו בשורה הבאה אותיות שלפניהן ואחריהן יש ג'.
 גלחינגקעיגחלגלגלגבגחגחחחטיוגולגקגחלךיתמגיגהבכגג

ואחיו _____
 לטוביה החוקר התבלבלו כל נתוני החקירה על מקרה הקנאה הראשון בעולם.
עזרו לו להשלים את הפרטים.
 _____ היה עובד _____ הביא לה' פירות _____ ולכן ה' _____
 את מנחת אחיו _____ שהיה רועה _____ ה' קיבל כי הביא לו מה _____
 שבצאנו. _____

קין _____ באחיו, כעס עליו ולבסוף קם עליו ו _____ קין _____ בהבל
 והתוצאה של הקנאה הייתה שהוא _____.
הקיפו רק את המשפטים הנכונים:

- ר קין קינא בהבל.
- ר הקנאה של קין גרמה לו להביא קורבן טוב יותר..
- ק הקנאה של קין גרמה לו לשנוא ולרצוח.
- ל הקנאה של קין הייתה לשם שמיים.
- ט הקנאה של קין הביאה אותו להתקרב לה', כמו שרצה.
- ש הקנאה של קין גרמה לו להתרחק מה', כמו שלא רצה.

חבר מילה מהאותיות של המשפטים הנכונים:

 חשבו, כיצד קשורה לקנאה

הביאו דוגמא מהחיים שלכם לסיפור של קנאה ושל תוצאותיה.

